ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 1. marca 2007 *

Vo veci C-391/05,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Finanzgericht Hamburg (Nemecko) z 30. augusta 2005 a doručený Súdnemu dvoru 31. októbra 2005, ktorý súvisí s konaním:

Jan De Nul NV

proti

Hauptzollamt Oldenburg,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory K. Lenaerts, sudcovia E. Juhász, R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), G. Arestis a J. Malenovský,

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: Y. Bot,
tajomník: J. Swedenborg, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 8. novembra 2006,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Jan De Nul NV, v zastúpení: W. Meven, Rechtsanwalt,

— Hauptzollamt Oldenburg, v zastúpení: A. Gessler, splnomocnená zástupkyňa,

— belgická vláda, v zastúpení: A. Hubert, splnomocnená zástupkyňa,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: W. Mölls, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 14. decembra 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 8 ods. 1 písm. c) smernice Rady 92/81/EHS z 19. októbra 1992 o harmonizácii štruktúry spotrebných daní z minerálnych olejov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 316, s. 12), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 94/74/ES z 22. decembra 1994 (Ú. v. ES L 365, s. 46; Mim. vyd. 09/001, s. 264, ďalej len „smernica 92/81").

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Jan De Nul NV (ďalej len „Jan De Nul") a Hauptzollamt Oldenburg (ďalej len „Hauptzollamt") v súvislosti s tým, že Hauptzollamt odmietol oslobodiť určité množstvá minerálnych olejov používaných na prevádzku plávajúceho nasávacieho rýpadla od dane z minerálnych olejov (ďalej len „daň").

Právny rámec

Smernica 92/81

3 Článok 8 ods. 1 a 2 smernice 92/81 stanovoval:

„1. Popri všeobecných ustanoveniach smernice 92/12/EHS o oslobodených použitiach výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani a bez vplyvu na iné ustanovenia

Spoločenstva členské štáty oslobodia od harmonizovanej spotrebnej dane za podmienok, ktoré stanovia na účely zabezpečenia správneho a jasného uplatnenia týchto oslobodení a zabránenia podvodom, úniku alebo zneužitiu, tieto výrobky:

...

c) minerálne oleje dodávané ako palivo pre plavbu vo vodách Spoločenstva (vrátane rybolovu) inú než plavbu súkromnými rekreačnými plavidlami.

Na účely tejto smernice ‚súkromné rekreačné plavidlo' znamená akékoľvek plavidlo používané jeho vlastníkom alebo fyzickou alebo právnickou osobou, ktorá ho môže používať buď v nájme alebo z iného titulu na iné než komerčné účely, najmä nie na prepravu cestujúcich alebo tovaru alebo na poskytovanie služieb za úhradu alebo pre potreby verejných orgánov.

2. Bez toho, aby boli dotknuté iné opatrenia Spoločenstva, môžu členské štáty uplatňovať úplné alebo čiastočné oslobodenia alebo zníženia vo vzťahu k sadzbám spotrebných daní z minerálnych olejov alebo z iných výrobkov určených na rovnaké použitie, ktorých používanie podlieha finančnej kontrole:

...

b) pri plavbe na vnútrozemských vodných cestách inej než súkromná rekreačná plavba;

...

g) pri bagrovaní splavných vnútrozemských vodných ciest a prístavov." [*neoficiálny preklad*]

Vnútroštátna právna úprava

4 V Nemecku sú vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa oslobodenia minerálnych olejov od dane obsiahnuté v zákone o dani z minerálnych olejov (Mineralölsteuergesetz) z 21. decembra 1992 (BGBl. 1992 I, s. 2150 a 2185, ďalej len „MinöStG") a v nariadení, ktorým sa vykonáva zákon o dani z minerálnych olejov (Mineralölsteuer-Durchführungsverordnung) z 15. septembra 1993 (BGBl. 1993 I, s. 1602).

5 § 4 ods. 1 bod 4 MinöStG stanovuje, že s výhradou § 12 toho istého zákona sa minerálne oleje môžu používať s oslobodením od dane ako palivo na pohon a na kúrenie na plavidlách slúžiacich výlučne na obchodnú plavbu a na doplnkové činnosti, ktoré sú s tým spojené, ako vedenie a vlečenie plavidiel a obdobné služby, alebo v doprave na vlastný účet, ako aj na vojnových plavidlách, plavidlách verejných orgánov, záchranných plavidlách používaných na mori a na rybárskych plavidlách používaných na profesionálne účely.

6 V súlade so zákonným oprávnením, ktoré § 31 ods. 2 bod 5 zveril orgánu s právomocou vydávať všeobecne záväzné predpisy, § 17 ods. 5 bod 2 nariadenia, ktorým sa vykonáva zákon o dani z minerálnych olejov, vylúčil určité typy plávajúcich zariadení z pojmu „plavidlá" v zmysle § 4 ods. 1 bodu 4 MinöStG. Rýpadlá, žeriavy a obilné elevátory sa tak nepovažujú za plavidlá v zmysle posledného uvedeného ustanovenia, a preto zvyškové palivo, ktoré sa v nich používa ako palivo na pohon a na kúrenie, nemôže byť oslobodené od dane.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

7 Jan De Nul, ktorý je žalobcom vo veci samej a vykonáva činnosti v oblasti hydraulických zariadení, požiadal o priznanie oslobodenia od dane pre určité množstvá minerálnych olejov používaných na prevádzku plávajúceho nasávacieho rýpadla nazvaného „Cristoforo Colombo", zariadenia s kapacitou 10 062 ton, pri bagrovaní vykonávanom od 19. októbra do 17. decembra 1999 na Labe v oblasti nachádzajúcej sa medzi Hamburgom a Cuxhavenom.

8 Plávajúce nasávacie rýpadlo umožňuje odsávať na dne piesok, štrk a iný materiál, ktorý spolu s odsatou vodou vháňa do svojho nákladného priestoru. Tento materiál sa neskôr prepravuje na miesto vykládky, kde sa vypúšťa.

9 Jan De Nul podal 3. apríla 2000 vyhlásenie o množstvách minerálnych olejov, ktoré spotreboval počas odsávania a vykládky materiálov. Hauptzollamt následne tejto spoločnosti oznámil, že daň musí zaplatiť aj z množstiev minerálnych olejov

používaných počas premiestňovaní zariadenia naprázdno a počas pohybov, ktoré vykonalo v priebehu týchto činností.

10 Dodatočné vyhlásenie týkajúce sa dane, ktoré predložil Jan De Nul 15. novembra 2000, viedlo k daňovému dlhu vo výške 183 127 DEM.

11 Hauptzollamt rozhodnutím z 3. júla 2002 zamietol námietku, ktorú Jan De Nul podal 19. decembra 2000 s cieľom získať úľavu na dani v uvedenej výške. Dňa 2. augusta 2002 podala táto spoločnosť žalobu na Finanzgericht Hamburg s cieľom získať oslobodenie od dane vzťahujúcej sa na množstvá minerálnych olejov, ktoré sa použili nie na využívanie samotného rýpadla, ale na jeho premiestňovania.

12 Na vnútroštátnom súde, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, Jan De Nul tvrdí, že činnosť plávajúceho nasávacieho rýpadla je obdobná ako činnosť plavidla špecializovaného na obchodnú plavbu, ktorého spotreba paliva spadá pod oslobodenie upravené v článku 8 ods. 1 písm. c) smernice 92/81, a to nezávisle od dôvodu cesty tohto rýpadla.

13 Hauptzollamt na tom istom súde tvrdí, že oblasť, v ktorej bolo použité plávajúce nasávacie rýpadlo, predstavuje vnútrozemskú vodnú cestu, a preto sa na také oslobodenie, aké je upravené v článku 8 ods. 2 písm. b) smernice 92/81 a ktoré môžu členské štáty uplatniť, vzťahuje reglementačná právomoc vnútroštátnych orgánov.

14 Hauptzollamt opravným oznámením z 27. decembra 2004 upravil vyhlásenie z 15. novembra 2000, čím prihliadol na rozsudok, ktorý vyhlásil Bundesfinanzhof 3. februára 2004, a pripustil, že na spotrebu minerálnych olejov na premiestňovanie plávajúceho nasávacieho rýpadla naprázdno sa musí vzťahovať oslobodenie od dane upravené v § 4 ods. 1 bode 4 MinöStG. Preto bol daňový dlh znížený o sumu 164 372 DEM.

15 Účastníci konania vo veci samej sa následne dohodli, že žaloba sa stala bezpredmetnou v časti týkajúcej sa zložiek zdaniteľného základu, ktoré viedli k tomuto zníženiu výšky dane, a že spor sa obmedzuje už len na otázku, či je Jan De Nul povinný zaplatiť túto daň z množstiev minerálnych olejov spotrebovaných počas pohybov v rámci bagrovacích činností.

16 Za týchto podmienok Finanzgericht Hamburg usúdiac, že riešenie sporu, ktorý prejednáva, závisí od výkladu pojmu „plavba vo vodách Spoločenstva", rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„a) Ako treba chápať pojem vody Spoločenstva v zmysle článku 8 ods. 1 písm. c) prvého pododseku smernice 92/81 vo vzťahu k pojmu vnútrozemská vodná cesta v zmysle článku 8 ods. 2 písm. b)... uvedenej smernice?

b) Treba prevádzku plavidla s vlečným nasávacím rýpacím zariadením (takzvané ‚nasávacie plávajúce rýpadlo') vo vodách Spoločenstva v celom rozsahu považovať za plavbu v zmysle článku 8 ods. 1 písm. c) prvého pododseku smernice 92/81 alebo treba rozlišovať medzi rôznymi druhmi činností vykonávaných počas jej použitia?"

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

17 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, aký výklad treba dať pojmu „vody Spoločenstva" v zmysle článku 8 ods. 1 písm. c) prvého pododseku smernice 92/81 vo vzťahu k pojmu „vnútrozemské vodné cesty" v zmysle odseku 2 toho istého článku.

18 Pri odpovedi na položenú otázku treba na úvod pripomenúť, že uvedená smernica bola prijatá na základe článku 99 Zmluvy ES (teraz článok 93 ES), ktorý oprávňuje Radu Európskej Únie na návrh Komisie Európskych spoločenstiev jednomyseľne prijať okrem iného pravidlá na zosúlaďovanie právnych predpisov týkajúcich sa

spotrebných daní v rozsahu, v akom je toto zosúladenie potrebné na zabezpečenie vytvorenia a fungovania vnútorného trhu.

19 Smernica 92/81 v rámci harmonizovaného systému štruktúr spotrebných daní vytvoreného na úrovni Spoločenstva vo svojom článku 8 ods. 1 upravuje určitý počet povinných oslobodení, ako napríklad oslobodenia týkajúce sa minerálnych olejov dodávaných ako palivo pre inú plavbu vo vodách Spoločenstva vrátane rybolovu než plavbu súkromnými rekreačnými plavidlami.

20 Pokiaľ ide o pojem vody Spoločenstva obsiahnutý v uvedenom odseku 1 písm. c), ktorý nie je definovaný, je dôležité uviesť, že výklad ustanovenia práva Spoločenstva musí okrem iného prihliadať na kontext a účel právnej úpravy, ktorej je toto ustanovenie súčasťou (pozri rozsudok zo 7. júna 2005, VEMW a i., C-17/03, Zb. s. I-4983, bod 41 a tam citovanú judikatúru).

21 V tejto súvislosti z tretieho a piateho odôvodnenia smernice 92/81 vyplýva, že táto smernica sleduje na jednej strane stanovenie spoločných definícií pre výrobky patriace do kategórie minerálnych olejov, ktoré podliehajú všeobecnému systému spotrebných daní, a na druhej strane upravenie určitých oslobodení týkajúcich sa týchto výrobkov, ktoré sú na úrovni Spoločenstva povinné (pozri rozsudok z 1. apríla 2004, Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft, C-389/02, Zb. s. I-3537, body 17 a 18). Tak z uvedených odôvodnení, ako aj z názvu smernice 92/81 vyplýva, že tieto spoločné definície a stanovené oslobodenia sledujú podporu vytvorenia a dobrého

fungovania vnútorného trhu a zavedenie harmonizovaného systému štruktúr spotrebných daní z minerálnych olejov na úrovni Spoločenstva.

22 Preto patrí definíciám týkajúcim sa výrobkov upravených smernicou 92/81 a oslobodeniam, ktoré sa na ne vzťahujú, samostatný výklad založený na znení predmetných ustanovení, ako aj na účeloch sledovaných touto smernicou (pozri rozsudok Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft, už citovaný, bod 19).

23 Takýto samostatný výklad uvedených oslobodení je potrebný o to viac, že článok 8 ods. 1 smernice 92/81 upravuje povinnosť členských štátov nezdaniť harmonizovanou spotrebnou daňou minerálne oleje dodávané ako palivo na určitý počet činností uvedených v tomto ustanovení (pozri rozsudky z 10. júna 1999, Braathens, C-346/97, Zb. s. I-3419, bod 31, a Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft, už citovaný, bod 20). Každý odlišný výklad povinností oslobodenia upravených smernicou 92/81, vykonaný na vnútroštátnej úrovni, by nielen zasahoval do cieľa harmonizácie právnej úpravy Spoločenstva a do právnej istoty, ale by tiež spôsoboval riziko zavedenia nerovností zaobchádzania medzi dotknutými hospodárskymi subjektmi (pozri rozsudok Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft, už citovaný, bod 21).

24 Pokiaľ ide o uvedené ustanovenie, je vhodné uviesť, že cieľom povinného oslobodenia minerálnych olejov používaných ako palivo pre plavbu vo vodách Spoločenstva je uľahčiť obchodné výmeny vnútri Spoločenstva, najmä prepravu tovarov a slobodné poskytovanie služieb, pri ktorých je možnosť ich vykonávania v predmetných vodách.

25 Zákonodarca Spoločenstva chcel oslobodením, o ktoré ide, podporiť rovnosť určitých daňových podmienok, za ktorých vykonávajú svoju činnosť podniky, ktoré poskytujú dopravu alebo iné služby a využívajú predmetné vody.

26 Vzhľadom na to pojem vody Spoločenstva treba chápať tak, že zahŕňa všetky vody, v ktorých sa bežne vykonáva námorná plavba na obchodné účely. Uvedená plavba sa týka všetkých námorných plavidiel vrátane plavidiel s najväčšou kapacitou.

27 Okrem toho, ako to uvádza Komisia, len takýto výklad je spôsobilý zabezpečiť rovnosť hospodárskych podmienok námorných prístavov Spoločenstva nezávisle od zemepisnej polohy každého prístavu vo vzťahu k najbližšiemu pobrežiu, z ktorého sa vykonávajú vyššie uvedené činnosti.

28 Napokon je dôležité uviesť, že cieľom smernice 92/81 je aj zabezpečiť voľný pohyb minerálnych olejov na vnútornom trhu a zabrániť narušaniu hospodárskej súťaže, ktoré by mohlo vyplývať z toho, že štruktúry spotrebných daní sa líšia od jedného štátu k druhému (pozri rozsudok z 29. apríla 2004, Komisia/Nemecko, C-240/01, Zb. s. I-4733, body 39 a 44).

29 Za týchto podmienok režim vytvorený článkom 8 ods. 2 smernice 92/81, ktorý sa týka toho, že členské štáty môžu prípadne uplatniť úplné alebo čiastočné oslobodenia alebo zníženia vo vzťahu k sadzbám spotrebných daní z minerálnych olejov alebo z iných výrobkov určených na rovnaké použitie, ktorých používanie

podlieha finančnej kontrole, a najmä pojem plavba na vnútrozemských vodných cestách, uvedený v tomto odseku pod písmenom b), nemôžu predstavovať určujúci výkladový prvok, pokiaľ ide o rozsah povinných oslobodení upravených v odseku 1 uvedeného článku.

30 Je totiž nesporné, že veľké lode spôsobilé plavby na morských vodách na obchodné účely môžu plavbu vykonávať aj na určitých vnútrozemských vodných cestách až k určitým prístavom, ktoré slúžia ako námorné prístavy, hoci sa nenachádzajú na pobreží. Vylúčenie takto vykonávanej plavby od okamihu, keď sa vykonáva na týchto cestách k prístavom slúžiacim ako námorné prístavy, z povinného oslobodenia, by škodilo obchodným výmenám vnútri Spoločenstva, pretože takéto vylúčenie by znevýhodnením hospodárskych subjektov, ktorých sa týka takáto plavba, predstavovalo riziko odklonenia časti námornej dopravy z týchto prístavov. Uvedené subjekty by tým boli postavené do znevýhodnenej situácie vo vzťahu k subjektom vykonávajúcim činnosť v prístavoch nachádzajúcich sa na pobreží.

31 Fakultatívny režim upravený v článku 8 ods. 2 písm. b) smernice 92/81 teda nemôže mať inú ako zostatkovú povahu v tom zmysle, že sa môže vzťahovať na plavbu na vnútrozemských vodných cestách len v tom rozsahu, v akom sa táto plavba vykonáva mimo vôd, na ktorých sa môže vykonávať námorná plavba na obchodné účely.

32 Preto treba na prvú položenú otázku odpovedať, že pojem „vody Spoločenstva" v zmysle článku 8 ods. 1 písm. c) prvého pododseku smernice 92/81 sa vzťahuje na všetky vody, ktoré môžu byť využívané všetkými námornými plavidlami vrátane plavidiel s najväčšou kapacitou spôsobilými prechádzať námornými cestami na obchodné účely.

O druhej otázke

33 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či na určité činnosti pri prevádzkovaní plávajúceho nasávacieho rýpadla možno hľadieť tak, že sa na ne vzťahuje pojem „plavba" v zmysle článku 8 ods. 1 písm. c) prvého pododseku smernice 92/81.

34 Ako vyplýva z bodu 15 tohto rozsudku, spor medzi účastníkmi vo veci samej sa obmedzuje na otázku, či sa na množstvá minerálnych olejov spotrebované počas pohybov v rámci bagrovacích činností môže vzťahovať oslobodenie upravené uvedeným ustanovením, keďže Jan De Nul pripustil zdanenie množstiev minerálnych olejov použitých pri odsávaní a vykládke materiálov.

35 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu tiež vyplýva, že pre spotrebu minerálnych olejov na premiestňovanie plávajúceho nasávacieho rýpadla naprázdno bolo povolené oslobodenie od spotrebnej dane.

36 Pokiaľ ide o pojem „plavba" v zmysle článku 8 ods. 1 písm. c) prvého pododseku smernice 92/81, Súdny dvor v bode 23 svojho už citovaného rozsudku Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft rozhodol, že oslobodenie od harmonizovanej spotrebnej dane upravenej týmto ustanovením sa vzťahuje na akékoľvek vykonanie plavby na obchodné účely. V bode 25 uvedeného rozsudku Súdny dvor spresnil, že uvedené ustanovenie nezavádza žiadne rozdiely v súvislosti s účelom predmetnej plavby, keďže narušania hospodárskej súťaže, ktorým majú ustanovenia uvedenej smernice zabrániť, môžu nastať bez ohľadu na typ predmetnej plavby.

37 Z už citovaného rozsudku Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft teda vyplýva, že účel vykonanej cesty je irelevantný, akonáhle ide o plavbu, ktorá zahŕňa poskytovanie služieb za úhradu.

38 Vo veci samej je nesporné, že nasávacie plávajúce rýpadlo má pohonný systém, ktorý mu umožňuje samostatnosť pri jeho premiestňovaní. Toto zariadenie má teda potrebné technické charakteristiky na plavbu, ktorá mu umožňuje vykonať takéto poskytnutie služieb.

39 Pokiaľ ide o režim upravený v článku 8 ods. 2 písm. g) smernice 92/81, podľa ktorého môžu členské štáty uplatňovať úplné alebo čiastočné oslobodenia alebo zníženia vo vzťahu k sadzbám spotrebných daní z minerálnych olejov používaných pri bagrovaní splavných vodných ciest a prístavov, stačí uviesť, ako to bolo zdôraznené v bode 29 tohto rozsudku, že táto možnosť oslobodenia priznaná členským štátom nemôže mať vplyv na potrebný výklad odseku 1 tohto článku.

40 Preto je na druhú položenú otázku vhodné odpovedať, že na pohyby vykonané plávajúcim nasávacím rýpadlom v priebehu nasávania a vykládky materiálov, čiže počas premiestňovaní neoddeliteľných od výkonu bagrovacích činností, sa vzťahuje pôsobnosť pojmu „plavba" v zmysle článku 8 ods. 1 písm. c) prvého pododseku smernice 92/81.

O trovách

41 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Pojem „vody Spoločenstva“ v zmysle článku 8 ods. 1 písm. c) prvého pododseku smernice Rady 92/81/EHS z 19. októbra 1992 o harmonizácii štruktúry spotrebných daní z minerálnych olejov [*neoficiálny preklad*], zmenenej a doplnenej smernicou Rady 94/74/ES z 22. decembra 1994, sa vzťahuje na všetky vody, ktoré môžu byť využívané všetkými námornými plavidlami vrátane plavidiel s najväčšou kapacitou spôsobilými prechádzať námornými cestami na obchodné účely.**

2. **Na pohyby vykonané plávajúcim nasávacím rýpadlom v priebehu nasávania a vykládky materiálov, čiže počas premiestňovaní neoddeliteľných od výkonu bagrovacích činností, sa vzťahuje pôsobnosť pojmu „plavba“ v zmysle článku 8 ods. 1 písm. c) prvého pododseku smernice 92/81 zmenenej a doplnenej smernicou 94/74.**

Podpisy